

köszönhetjük, hogy minden gyerek ajándékban részesült.

Nagyszerű dolognak tartjuk ezt a fesztivált. Lehetőséget adunk a gyerekeknek arra, hogy megmutassák kultúrájukat, szokásaikat, tanúbizonyságot kapunk arról, hogy vannak közöttük tehetséges, ügyes előadók, rajzolók és „kis” színészek. Ajánlom a könyvtáros kollégáknak, hogy próbálják ki településükön a miénkhez hasonló fesztivál szervezését. Kívánok ehhez jó munkát és sok sikert! ■

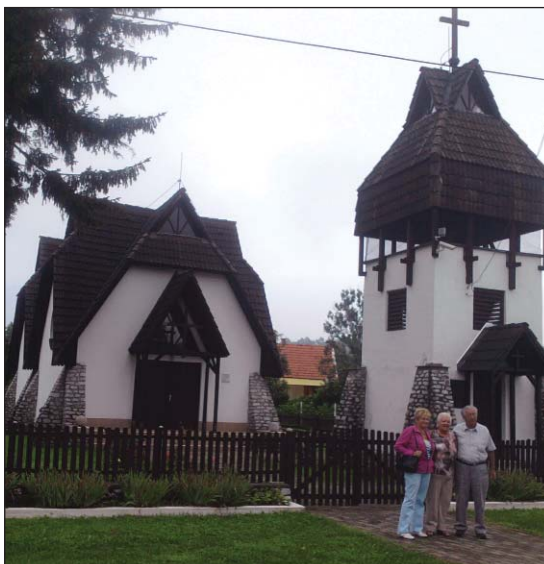
Barangolás a Bódva-völgyben

◆ Halász Magdolna

A Sárospataki Irodalmi Olvasókör egy napos kirándulást szervezett a Bódva-völgybe, hogy közelebbről megismerhessük, megcsodálhassuk a különleges természeti és kevésbé ismert kultúrtörténeti értékeit. Néhány családtag, külföldről hazaérkezett magyar rokonok is csatlakoztak hozzánk.

Július végén, szakadó esőben indulunk el Sárospatakról. Az odavezető hosszú úton elbűvölt minket a táj szépsége, észre sem vettük, hogy megérkeztünk programunk első helyszínére, Martonyiba. A Szalonna-hegység délkeleti része már az őskorban lakott volt, az itt fellelhető vasércet akkor is hasznosították. A kistelepülést Szent Mártonról nevezték el, majd Mátyás királytól bányászati jogot kapott. A vasércbányászat csak a huszonegyedik század első éveiben szűnt meg. A rendezett és tiszta község parkosított központjában látható a különleges formájú római katolikus templom és előtte egy harangláb. Az egyház igen aktívan tevékenykedő kurátora nem kis

büszkeséggel mutatta be a település egyik híres személyisége, Horváth István Ybl-díjas építész által megálmodott és 1988-ban átadott építészeti remekművet. A településről elszármazottak példaértékű felajánlásaiból, a helyi lakosság adományaiból megvalósult, kívül-belül modern kis templom védőszentje a Karmel-hegyi Boldogságos Szűz Mária. A szentélyben megcsodálhattuk a Szűzanya és Szent Márton fából készült szobrát is. A görög katolikus szertartás szerint

„...Gyermekkorom óta járom ezt a területet,
de még mindig sok újat találok rajta,napról
napra mindig szebbnek, elragadóbbnak látom.

Lehet, hogy a szülőföld mélyebb szeretete
okozza, a fülemben még ma is duruzsoló
bölcsoadal, vagy talán az omladozó várfalak,
a fehéren ragyogó tornyok,a tiszta paraszt-
házak... A táj lakóival elválaszthatatlanul
egynek érzem magam...”

(Szabó Béla: Bódva-völgyi képeskönyv)

is tartanak itt misét. A lakosság nagy része roma származású. Szorgalmasan dolgoznak, vigyáznak környezetük rendjére, tisztaságára, rendszeresen bekapcsolódnak a templom nagytakarítási munkálataiba is.

Ezután Szalonna településre látogatunk el. A Rakaca-patak torkolatánál alapított község nevét egy szláv személynévből vagy a közeli sós vizű forrás (slana voda) szláv formájából eredeztetik. Az itt áthaladó török hadak kegyetlen pusztítást végeztek, a lakosság nagy részét elhurcolták, de a település újjáépült. A falu közepén felkerestük a környék egyik legszebb, legértékesebb, torony nélküli református templomát, ahol az egyház presbiter asszonya színvonalas,

értékes és részletes tájékoztatójából megtudhattuk, hogy az eredetileg római katolikus templom legrégebbi része a XI. században épült, amelyhez a XIII. és a XV. században két szentélyt építettek. A törökök felgyújtották, de az itt élők helyreállították. 1589-től a református egyház templomaként működik. Ekkor meszelessel tüntették el az értékes kora középkori freskókat, aztán 1922-ben és 1971-ben feltárták, felújították őket, azóta teljes szépségükben tündökölnek.

Különleges élmény volt a felbecsülhetetlen értékű freskók, faliképek, az 1801-ben készült festett szószék, a hangvető megtekintése közelebről. Megtalálták a korabeli oltár egy darabját is, amelyet kiegészítve az Úr asztalaként használnak. Nagyon érdekes látvány a templom kertjében, a fenyőfák között álló, 1765-ben fából készült harangláb is. Aztán felkerestük az 1800-as években épült Bónis-Gedeon kastélyt, is ahol jelenleg teleház és könyvtár működik. A kúria falán emléktábla jelzi, hogy itt élt és alkotott Kalász László, a Radnóti-, József Attila-, és Szabó Lőrinc-díjas költő. Kortárs irodalmunk jeles képviselője 1933-ban Perkupán született, a sárospataki főiskolán szerzett pedagógus diplomát. Ezután a hajdúszovátai, majd a szalonnai iskola kiváló tanára volt. 1984-től könyvtárosként is tevékenykedett. Irodalmi közéleti tevékenysége mellett a település szépségeit több rajzban és festményben is megörökítette. Hatvanhat évesen távozott az élők sorából, végső nyughelye szülőfalujában, Perkupán van. Az utókor számára a költő tíz verseskötete maradt hátra. Kis csoportunk az *Úgy, hogy mindenki hallja* című versével tisztelgett a költő emléke előtt.

Bódva-völgyi barangolásunk során közlől megcsodálhattuk az 1961-ben létesített, hatalmas rakacai mesterséges tavat, amelyben ötmillió köbméter(!) vizet tárolnak. A tó és környéke aktív pihe-nésre, kikapcsolódásra, horgászásra kiválóan alkalmas, reméljük, hogy a korszerű vendégváráshoz szükséges feltételek is folyamatosan megvalósulnak.

Ezután Szendrő következett. A rendezett kisváros központjában a Múvelődési Központ és Könyvtár egyik kedves munkatársa fogadott minket. Megtudhattuk, hogy az Árpád-kori település az Anjouk idején vásártartási joggal is rendelkezett, a XVI. században mezőváros, később vármegyei székhely lett, majd a szendrői járás székhelyeként működött. 1996-ban kapta vissza újból a városi rangját. Egyik nevezetessége a Bebek család által a XV. században építtetett Alsó-vár és a XVI. századi, olaszbástyás Felső-vár. Az erőd ura volt Bocskai István, I. Rákóczi György és Bethlen Gábor is. 1707-ben II. Rákóczi Ferenc parancsára robbantották fel. A Felső-várban jelenleg felújítási munkálatok folynak. Az Alsó-vár falmaradványaiból a református templom tornyát építették fel, és fagalériával egészítették ki. Ezt sajnos a sokszí-nű programunk miatt csak kívülről nézhettük meg. Ezután a gróf Csáki István

országbíró tervei alapján, 1694-ben épült, szépen felújított barokk kastélyt kerestük fel, amelyben a város közművelődési intézményei működnek. Megcsodálhattuk a kastély épületét, a nagytermet, a művészi kovácsoltvas kapukat. Itt látogatható a különleges Oktatástörténeti Gyűjtemény, amely Demjén István jeles művészstanár, volt pataki diák több évtizedes gyűjtőmunkájának köszönhetően a régmúlt csereháti iskolák értékeit mutatja be. Mindannyiunk számára kellemes emlékidézést jelentett a régi általános iskolai tanterem berendezése, a padok, a táblák, az egyes tantárgyak szemléltető eszközei, a korabeli tanszerek, füzetek megtekintése és a magyar diák tíz parancsolatának tanulmányozása. Ezután a híres Képfestőházat kerestük fel. A források szerint a XVII. században alakították ki a vár tornyából a népies barokk stílusú, többszintes épületet. Megtudhattuk, hogy a XIX. században képfestő mesterek tevékenykedtek itt. A különleges kélmeknek sokáig nagy sikerük volt a hazai és a külföldi piacokon. Ezután a képfestés technológiájába avattak be bennünket. Megnézhettük a különböző eszközöket, megismerhettük a műhelytitkokat, majd a kelme sokféle felhasználását egy kiállításon tekinthettük meg. Mindannyiunk nevében hálásan köszönjük a szíves fogadtatást, a szakyszerű, részletes és érdekes tájékoztatást!

Programunk következő színhelye az Aggteleki Nemzeti Park egyik különleges látnivalója, az Aggteleki Cseppkőbarlang volt. Csoportunk a Baradla-barlang aggteleki szakaszát egy rövid túra keretében (nagyjából másfél óra alatt) ismerhette meg. Fél száz méter magas, hatalmas sziklafalnál mentünk be a bar-

langba. A bejáratnál, a magaslaton, több emléktáblát láttunk. Az egyikén Kossuth Lajos, megyénk szülötte 1828-as látogatását jelzik. Arrébb a világörökség címet megörökítő márványtábla, aztán a nagy költőnk, Petőfi Sándor 1845. évi látogatását, majd a Vass Imre munkásságát megörökítő emlékjel látható. Először a túra vezetője ismertette a barlang történetét, nevének többféle magyarázatát, és azt, hogy az Aggteleki- és a Szlovák-karszt barlangjait 1995-ben az UNESCO Világörökség Bizottsága a világörökség részévé nyilvánította. Ezután az őseMBER által használt termeken átsétálva nézhetjük meg a különleges formájú, titokzatos cseppköveket. A Csont-teremben a tatárjárás és a törökök elől menekült emberek maradványait találták meg. A Teknősbéka-teremben teknősbéka, fácán, sas formájú cseppkő-képződményekben gyönyörködhattunk, de érdekes látvány volt a szószék formájú vagy az anyósnyelvnek elnevezett cseppkő is. A Fekete-teremben kormos cseppkövek bizonyítják, hogy itt volt az őseMBER kedvelt lakhelye. Itt olvasható a barlangot látogató híres emberek neve (Andrássy György, Andrássy Manó, Csokonai Vitéz Mihály, Eötvös József, Lehár Ferenc, Székely Bertalan, Markó Károly stb.). A Tigristeremben lenyűgöző látvány az oszlopok csarnoka. Különleges környezetben alakították ki a barlang hangversenytermét, a kiváló akusztika miatt számos zenei esemény színhelye ez. A rövid túra a fényjáték élményével és kellemes zenehallgatással zárult.

Rövid pihenés után indultunk Szinpetribe. Az egyutcás kis falu határában magasló, zöldellő dombon egy hatalmas, barna foltos szalamandrát pillantottunk

meg, amelyet apró fehér kövekből és barna földből készítettek el, a világ legnagyobb könyve reklámjaként. A település szélén, modern környezetben, egy hatalmas szobában helyezték el a Világ Legnagyobb Könyvét, amelyet Varga Béla és papíripari mérnök fia, Gábor készített el, huszonhat segéderő közreműködésével. A dokumentum 1420 kg, 346 oldal, a lapok 4 méter hosszúak és 3,6 méter szélesek. A borítója bőrből készült, és a foltos szalamandra ékesíti.

A könyv címe: *Örökségünk. A Gömör-Tornai karszt természeti és kultúrtörténeti értékei*. Színes képek díszítik a kötetet, és a Guinness-világrekordok közé is bekerült. Az épületben megnéztük a Gutenberg életével, munkálkodásával kapcsolatos reprezentatív kiállítást, majd kellemes, rövid sétát tettünk a kis tóhoz, ahol láttuk a működésben lévő vízikereket is.

Hazafelé, csak tisztos távolságból nézhattuk meg Edelényben, Kelet-Magyarország Fertődjében, az 1727 és 1730 között épült L'Huillier-Cobourg barokk kastélyt, amelyet több milliós támogatásból folyamatosan újítanak fel, szépítenek. A kastélyparkot 2013-ban nyitják meg az érdeklődők előtt.

Élményekben gazdagon érkezünk haza, és a következő kiránduláson folytatjuk a Bódva-völgyi barangolást. ■